

PAPUK

Park prirode
Nature park

JAVNA USTANOVA "PARK PRIRODE PAPUK"

A Trg Gospe Voćinske bb, 33522 Voćin

T +385 34 313 030

F +385 (0)34 313 027

E kontakt@pp-papuk.hr

W www.pp-papuk.hr

OIB 09100391705

IBAN HR4523600001101461332

KLASA: 001-02/13-01/02

URBROJ: 2189/82-03/13-08

U Velikoj, 17. veljače.2015.

IZVJEŠĆE O OSTVARENJU GODIŠNJEG PROGRAMA RADA JAVNE USTANOVE PARK PRIRODE PAPUK ZA 2014. GODINU

U VELIKOJ, VELJAČA 2015.

1. Ustroj Javne ustanove Park prirode Papuk

Krajem 2014. godine struktura unutarnjeg ustrojstva je:

- Ured ravnatelja: ravnateljica – mr.sc. Kristina Kožić, dipl.oecc.
Tajnica ustanove – Anita Lovreković, dipl.iur.
Voditelj računovodstva: Anica Došen
- Služba stručnih poslova zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Parka:
v.d. stručni voditelj – Goran Radonić, dipl.inž.geol.
Stručni savjetnik geolog – Goran Pavić, dipl.inž.geol.

- Služba čuvara prirode:
Glavna čuvarica prirode - Gordana Kukić, dipl.oecc.
Čuvar prirode I vrste – Alen Jurenac, mag. agr.
Čuvar prirode III vrste – Časlav Sikora
Čuvar prirode III vrste - Danijel Majstorović
Čuvar prirode III vrste – Stjepan Gal
Čuvar prirode III vrste - Miroslav Mesić

- Tehnička služba
Voditelj tehničke službe: Milan Uglješić
Djelatnik na poslovima održavanja staza i građevinskih objekata i uređaja
– Željko Blažević

U 2014. godini 13 je osoba financirano iz sredstva državnog proračuna.

2. Upravno vijeće Javne ustanove Park prirode Papuk

Članovi Upravnog vijeća PP Papuk u 2014. godini bili su:

Dražen Dumančić, predsjednik

Vladimir Janečić – član

Darko Gabrić - član

Neven Trenc – član

Natalija Mataić – član

Rad i donesene odluke Upravnog vijeća PP Papuk, detaljnije su razrađeni u Izvješću o radu Upravnog vijeća PP Papuk za 2014. godinu.

3. Smještaj i vozila Javne ustanove Park prirode Papuk

JU PP Papuk ima radne prostore u Velikoj, Orahovici i Voćinu. U sjedištu PP Papuk u Voćinu, unajmljen je prostor (ured), gdje su trenutno nadzornici III vrste koji nadziru voćinski i jankovački dio PP Papuk. Na Jankovcu je 2006. godine postavljena suvenirnica koja ujedno služi i kao nadzornička postaja za čuvara prirode III vrste zaduženog za prostor Jankovca kada je period intenzivnih

posjeta u ovom dijelu Parka prirode. Također u Orahovici, koristi se prostor za potrebe nadzornika I i III vrste te voditelja Tehničke službe. Prostor se nalazi u zgradi Gradske knjižnice Orahovica gdje je ujedno i arheološki postav nalaza sa Ružice grada. Postavljena je i suvenirnica / nadzornička postaja na Orahovačkom jezeru. Ispostava Velika nalazi se u prostoru u vlastitom vlasništvu JU PP Papuk, Centru za posjetitelje PP Papuk.

Ukupno JU PP Papuk posjeduje 5 vozila: 1 vozilo Ured ravnatelja (Golf VI), 1 vozilo Stručna služba (Citroen Berlingo), 1 vozilo Tehnička služba (Mazda B2500) te 2 vozila Služba čuvara prirode: 2 Suzuki Jimny – Orahovica, Voćin.

4. Izvješće o realizaciji Programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja PP Papuk za 2014. godinu

4.1. Zaštita, održavanje i očuvanje

4.1.1. Planski dokumenti i dokumenti upravljanja

Plan upravljanja

U 2013. godini prema Planu upravljanja Parka prirode Papuk napravljen je Godišnji program zaštite, očuvanja, održavanja, korištenja i promicanja Parka prirode Papuk za 2014. godinu, koji je dobio suglasnost Državnog zavoda za zaštitu prirode i Ministarstva zaštite prirode i okoliša. Kroz dvije godine provođenja ovog temeljnog dokumenta upravljanja uočava se disproporcija između plana aktivnosti i mogućnosti realizacije predisponirana (prema našim saznanjima i u drugim zaštićenim prostorima): nedostatnim financijskim sredstava (kreću se u 20% iznosu planiranih) te svakako nedovoljan broj djelatnika u Stručnoj službi koji bi realizirali brojne aktivnosti, a predviđeni su dinamikom zapošljavanja u Planu upravljanja PP Papuk. Predviđena je mogućnost revizije nakon polovice predviđenog trajanja Plana upravljanja (2016. godina) te se prema ustaljenoj zakonskoj proceduri može modificirati.

Prostorni planovi

Izrada Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk u 2014. godini doživjela je značajan pomak. Naime, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja ponovno je aktivirala, već prethodno određenu instituciju za izradu prostornog plana JU Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, za intenzivni nastavak izrade PPPPO Parka prirode Papuk. Tom prigodom odobrena je pomoć pri izradi od strane Zavoda za prostorno planiranje d.d. iz Osijeka. U Državnom zavodu za zaštitu prirode izrađena je Stručna podloga za izradu PPPPO u Parku prirode Papuk te je predana izrađivaču. Izrađivač PPPPO Parka prirode Papuk održao je i konzultativni sastanak sa JU PP Papuk, gdje su definirani budući brojni radni sastanci na različite teme: vode, kamenolomi, infrastruktura i dr.

Od ostalih prostornih planova koje obuhvaćaju prostor Parka prirode Papuk, a koji su u 2014. godini bili u postupku su:

- Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije
- Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Velika

JU PP Papuk je uključena u postupak donošenja preko očitovanja Ministarstvu zaštite okoliša i prirode za one dijelove planova koji se nalaze unutar granica Parka prirode Papuk. Posebno su za Park prirode Papuk važne Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije za koji se izrađuje Strateška procjena utjecaja na okoliš te Općine Velika zbog realizacije projekta Ekološki edukativno adrenalinski kamp Duboka.

Statut JU PP Papuk

Prvi Statut JU PP Papuk dobio je suglasnost Vlade Republike Hrvatske 2001. godine. Na sjednicama Upravnog vijeća PP Papuk, 7.1.2004. godine donesen je drugi Statut koji je prosljeđen na suglasnost Vladi RH, ali nije službeno i potvrđen. Dana 14. travnja 2006. godine donesen je Statut na koji je koji je Ministarstvo kulture potvrdilo izdavanjem suglasnosti od 04. svibnja 2006. godine. Usuglašavanjem sa novim Zakonom o zaštiti prirode (NN br. 80/13), revidiran je tekst Statuta, dobio suglasnost Ministarstva zaštite okoliša i prirode te usvojen na sjednici UV PP Papuk početkom 2015 godine. Slijedi daljnje usklađivanje ostalih akata JU PP Papuk sa donesen Statutom.

Pravilnik o unutarnjem redu u PP Papuk

Ministar tadašnjeg nadležnog Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja donio je Pravilnik o unutarnjem redu u Parku prirode Papuk objavljen u Narodnim novinama pod brojem 98/03. Donošenjem novog Zakona o zaštiti prirode (80/13) i ovaj akt JU treba uskladiti i sukladno uputama resornog ministarstva donijeti novi u zadanoj proceduri.

Drugi planski dokumenti

Na prostoru PP Papuk gospodarenje šumama povjereno je Hrvatskim šumama d.o.o. u 13 šumsko-gospodarskih jedinica. U 2014. godini u postupku donošenja bile su sljedeće osnove gospodarenja: GJ Orahovačka planina, GJ Zapadni Papuk Zvečevački, GJ Sekulinačka planina (Program za gospodarenje šumama posebne namjene – posebni rezervat Sekulinačke planine), koje su ishodile uvjete zaštite prirode. Također su u 2014. godini izdani uvjeti zaštite prirode za GJ Privatne šume – Kutjevo privatnog šumoposjednika za kojeg osnove gospodarenja izrađuju Hrvatske šume Zagreb

Također je unutar granica PP Papuk postoji 13 lovišta, što državnih što županijskih, a u 2014. godini nije revidirana niti jedna lovno-gospodarska osnova.

4.1.2. Znanstvena istraživanja i monitoring

Sukladno Godišnjem programu zaštite, očuvanja, održavanja i korištenja Parka prirode Papuk za 2014. godinu te sredstvima državnog proračuna Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i JU Park prirode Papuk iz segmenta Zaštitni programi od predviđenog su realizirana sljedeća znanstvena istraživanja i monitoring.

- Monitoring močvarnog plavca i invertarizacija danjih leptira na odabranim staništima u Parku prirode Papuk – Hrvatski prirodoslovni muzej Zagreb
- Monitoring kosca (*Crex crex*) na području Parka prirode Papuk (Vrhovci) – PP Papuk
- Reintrodukcija ivanjskog rovaša (*Ablepharus kitaibelli*) u Parku prirode Papuk (Pliš)
- Utjecaj okolišnih čimbenika na biocenoze jezera i sedrene barijere u Parku prirode Papuk (Jankovačko jezero, Zvečevačko jezero) – PMF Zagreb
- Istraživanje hibernacijske kolonije u jami Suhodolka - utvrđivanje prisutnosti pojedinih vrsta šišmiša, brojnosti jedinki, uzorkovanje guana i ektoparazita (*Geomyces destructans*) te mjerenje parametara staništa – udruga Tragus Zagreb

Svi istraživači su bili na terenu i obavili predmetna istraživanja te su nakon obrade podataka i materijala sukladno odredbama Ugovora podnijeli izvješće JU PP Papuk, a koja pak ima obvezu u definiranim obrascima sublimirati izvješća i poslati ih u Državni zavod za zaštitu prirode te Ministarstvo zaštite okoliša i prirode.

Izrada geoloških i geomorfoloških elaborata

- Diplomant Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta, Ivan Petričević, pod mentorskim vodstvom dr.sc. Sibile Borojević Šoštarić, izradio je završni rad na temu „Grafitični škriljavci slavonskih planina“
- Diplomantica Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta, Martina Zalović, pod mentorskim vodstvom dr.sc. Sibile Borojević Šoštarić, izradila je završni rad na temu „Zlato u potocima južnih obronaka Slavonskih planina“

Zaštita kulturno-povijesne baštine

- Geo-info centar Voćin – postav arheologije – Povijesno društvo Požega

4.1.3. Baza podataka i GIS

U sklopu projekta Ministarstva kulture „Uspostava GIS sustava zaštićenih područja“, PP Papuk dobio je instaliranu bazu podataka strukturiranu prema univerzalnoj organizaciji za sve zaštićene prostore sa implementiranim GIS podacima za područje PP Papuk. Kompletna GIS baza nadopunjena je prostornim podacima koji su sakupili djelatnici PP Papuk i podaci proistekli iz znanstvenih istraživanja i monitoringa. Sva nova saznanja o prostoru, usmjeravanje u nova istraživanja u smislu nadopune baze podataka, temelje se na prethodnoj GIS analizi prostora. Baza se svake godine upotpunjuje novim podacima prikupljenim na terenu od strane istraživača, a također se podaci unose u jednoznačne tablice koje nadopunjuju bazu podataka DZZP-a i MZOIP .

4.1.4. Očuvanje

Programi očuvanja prirodnih i kulturnih vrijednosti u PP Papuk, sastavni je dio svih dosadašnjih godišnjih programa proisteklih iz Plana upravljanja. Tako je u 2014. godini nastavljeno sa realizacijom predviđenih aktivnosti u okviru sredstava ili resursa PP Papuk.

Program očuvanja ekosustava

U 2014. godini jedan dio programa zaštite ekosustava bio je uspostava novih i nastavak praćenja onih vrsta i stanišnih tipova definiranih u Nacionalnoj ekološkoj mreži i Natura 2000, a koji se nalaze na području PP Papuk.

Monitoring populacije šišmiša koji zimuju u ponoru Uviraljka jedan je od monitoringa koji se provodi u Parku prirode Papuk. Početkom 2014. godine ga je financirao Državni zavod za zaštitu prirode, a provela ga je Udruga Tragus. Fokus monitoringa bio je na uzorkovanju i određivanju prisutnosti oboljenja (*Geomyces destructans*) koji uzrokuje smrtnost šišmiša u ponoru Uviraljka.

Također smo radili monitoring divlje svojte modre sase – *Pulsatilla grandis* na botanički vrijednom lokalitetu Mališćak. Zabilježena je zadovoljavajuća brojnost ove biljke u odnosu na prethodne godine. Monitoring su izveli djelatnici PP Papuk.

Na lokalitetu Turjak u svrhu poboljšanja stanja i kvalitete staništa napravljena je aktivnost uklanjanja crnogorice i proširenje stanišnog areala za ivanjskog rovaša.

Napravljeno je godišnje prebrojavanje plućne sirištare – *Gentiana pulmonaria* na Novom Zvečevu u smislu praćenja stanja ove važne florističke vrste. Ono je posebno važno kao nadogradnja istraživanja močvarnog plavca i ovog važnog Natura 2000 staništa. Također je izvršeno i uklanjanje drvenastih i invazivnih vrsta koje ugrožavaju ovo stanište. Aktivnosti su obavili djelatnici PP Papuk.

Kroz suradnju sa Odjelima za uređivanje Hrvatskih šuma pokušali smo što je više moguće ugraditi zaštitnih elementa šumskih ekosustava (postotak zaštitnih šuma i šuma posebne namjene, suradnju prilikom definiranja uvjeta

zaštite prirode – suha samostojeća stabla, vočkarice, elementi FSC-a vezani uz ostavljanje šumskih dijelova namijenjenih povećanju bioraznolikosti i sl.

Program očuvanja geološke baštine

U Parku prirode Papuk kroz projekt geopark definirana je mreža vrijednih geolokaliteta proistekla iz baze podataka elaborata „Detekcija, valorizacija i geokonzervacija vrijednih geoloških lokaliteta u PP Papuk“. U smislu zaštite vrijednih geoloških lokaliteta ugovoreno je čišćenje od raslinja i geokonzervacija geološkog spomenika prirode Rupnica – HGSS Orahovica. Slijedom smjernica u očuvanju geolokaliteta u 2014. godini nastavljeno je sa označavanjem istih, čišćenjem raslinja i zemlje i na drugim geolokalitetima.

Također su postavljene novi edukativni sadržaji vezani uz geološku baštinu: table Rupkove geološke škole, maketa vulkana, zamijenjene su dotrajale informativne table i edukativne ploče u poučnim stazama.

U svrhu uspostave i ažuriranja geološke (mineraloško-petrografske i geološko-paleontološke) zbirke u Parku prirode Papuk pokrenuta je suradnja sa Hrvatskim prirodoslovnim muzejom iz Zagreba. Napravljena je analiza postojećih eksponata i plan terenskog formiranja buduće zbirke vezane za geolokalitete Geoparka Papuk.

GEOPARK AKTIVNOSTI

33. sastanak koordinacijskog odbora održan je od 26.3. do 29.3. u španjolskom Sobrarbe Geoparku. Sastanku su prisustvovali gotovo svi predstavnici geoparkova i predstavnik IUGS-a Wolfgang Eder. Po prvi puta sastanku su nazočili i predstavnici novih geoparkova: Idrija Geopark (Slovenija), Hondsrug Geopark (Nizozemska), Sesia Val Grande Geopark (Italija) i Kula Volcanic Geopark (Turska). U dvodnevnoj raspravi i ovaj puta najvažnija tema bila je formalizacija odnosa između Geoparkova i UNESCO-a. Zbog ekonomske krize koja je zahvatila i UNESCO taj postupak je malo otežan, no i dalje će se uložiti dodatni naponi da bi se postigao zadani cilj, tj. da Geoparkovi postanu službeni program UNESCO-a. Tiskan je i predstavljen novi broj EGN magazine, a iz tiska uskoro izlazi i drugo izdanje EGN knjige (coffee table book) koji služe za promociju Geoparkova, govorilo se i o nadolazećem “Tjednu Geoparkova”. Prezentirana su izvješća nacionalnih Geopark foruma. U Europsku mrežu Geoparkova primljen je jedan novi geopark - Molina Alto Tajo Geopark iz Španjolske. Pristiglo je i osam novih aplikacija od kojih su dvije aplikacije iz Danske i Estonije koje do sada nemaju niti jedan Geopark. Sastanku su prisustvovali Goran Radonić i Goran Pavić, članovi koordinacijskog odbora Europskih geoparkova te su po prvi put imenovani u revalidacijske misije u druge geoparkove.

Krajem svibnja održan je Tjedan europskih geoparkova (opširnije u dijelu turizam i posjećivanje).

34. sastanak koordinacijskog odbora održan je od 3.9. do 5.9. u njemačkom geoparku Harz. Sastanku su prisustvovali Goran Radonić i Goran Pavić, predstavnici Geoparka Papuk te svi predstavnici Europskih geoparkova i predstavnik IUGS-a Wolfgang Eder. Kao i obično raspravljalo se o brojnim temama: izvješća o „Tjednu geoparkova“, godišnja i polugodišnja izvješća, raspravljalo se o Statutu Globalne mreže Geoparkova koji je važan jer će GGN djelovati kao neprofitna organizacija i kao takva će moći lakše formalizirati odnos sa UNESCO-m. U Europsku mrežu geoparkova primljeno je pet novih geoparkova. Prvi geopark iz Danske – Odsherred, te El Hierro iz Španjolske, Monts d’Ardèche iz Francuske, Ertz der Alpen iz Austrije i Terras de Cavaleiros iz Portugala. EGN danas broji 64 geoparka iz 22 europske države.

Program očuvanja kulturne baštine

U 2014. godini dio Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, korištenja i promicanja Parka prirode Papuk koji se odnosi na kulturnu baštinu najviše je trpio. Naime, u nedostatku stručne osobe za ovu domenu te nedobivanje nikakvih sredstava za ovu namjenu od Ministarstva zaštite okoliša i prirode te Ministarstva kulture (posebne potrebe u kulturi 2014.) nismo puno učinili u segmentu kulturne baštine u PP Papuk.

U sklopu očuvanja kulturne baštine na Prostoru Parka prirode Papuk, odvijali su se sljedeći istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi: istraživanje arheološkog nalazišta u Kaptolu – dr.sc. Hrvoje Potrebica, restauratorski radovi na srednjovjekovnom Veličkom gradu – općina Velika, te snimanje stanja zidina na Ružici gradu – grad Orahovica.

Na dan 17. listopada 2014. godine, održan je u organizaciji JU Park prirode Papuk 1. okrugli stol pod nazivom „Povijest Papuka“ na kojem su sudjelovali povjesničari sa mnogobrojnim zanimljivim temama.

4.1.5. Održavanje (Izvešće o radu Tehničke službe)

Tehnička služba broji 2 djelatnika. Radovi u tehničkoj službi odnose se na poslove redovitog održavanja prostora i postojećih objekata kao i na radove izrade novih objekata i obavijesnih i edukativnih tabli, te uređenja novih poučnih staza.

Tehnička služba u 2014. godini napravila je sljedeće zahvate na redovitom održavanju:

Poučna staza Lapjak – uređenje i čišćenje trase staze za potrebe manifestacije Papučki jaglaci.

Grofova poučna staza na Jankovcu – izrada drvenog podesta- mosta na jazavčevoj jazbini, košenje trave uz stazu, popravak bočnih dijelova staze, nasipanje staze, zamjena podgazišta, skupljanje smeća uz stazu, uklanjanje izvaljenih stabala

Staza za osobe sa posebnim potrebama – skupljanje smeća uz stazu, uklanjanje lišća grana i sl.

Košenje i čišćenje - po lokacijama prema izrađenoj tablici (21 lokacija). Održavanje košenjem i uređenjem spomenika poginulim braniteljima – Anđina baraka, pristupi oko vidikovaca Nevoljaš, Mališćak, penjališta Sokoline, trasa planinarskih staza (Toplička glava – Lipova glava, Josipov put na Zvečevu, spomenik iz II svjetskog rata, ...) ulaznih tabli i geozidića u PP Papuk, geolokaliteti u Kutjevačkoj rijeci, Vranovo, Zvečevo, Rupnica. Košene su i održavane livade na sindikalnim livadama u Dubokoj. Održavanje okoliša Infocentra u Velikoj i uređenje Geopark trga.

Poučna staza Ružica grad – čišćenje trase poučne staze od vegetacije, te čišćenje grada i pristupa od raslinja i vegetacije.

Rupnica - čišćenje lokaliteta od vegetacije i zemlje te postavljanje zaštitne ograde.

Poučna staza Stari hrastovi- čišćenje trase poučne staze od vegetacije popravak edukativnih tabli.

Održavanje (košenje, sakupljanje smeća) parcele budućeg Geoinfo centra u Voćinu.

Poučna staza Turjak – uređenje i čišćenje staze, skidanje tabli i višeslojno bojanje lazurrom

Biciklističke staze - uređenje i obilježavanje biciklističkih staza za potrebe takmičenja.

Reitweg- trasiranje, privremeno obilježavanje, čišćenje od raslinja i porušenih stabala.

Održavanje ulaznih i edukativnih tabli, u smislu popravaka, ponovnog postavljanja, ponovnog bojanja. Izrada i postavljanje novih tabli – Rupkova geološka škola.

Tehnička služba bila je angažirana na poslovima postavljanja signalizacije i nove infrastrukture u sklopu projekta Dvije rijeke jedna gora.

4.1.6. Nadzor (Izvešće o radu Službe čuvara prirode)

Službu čuvara prirode Parka prirode Papuk čini šest (6) čuvara prirode. Prostor parka je podijeljen na 5 revira: Velika (Miroslav Mesić, čuvar prirode III.vrste), Voćin (Stjepan Gal, čuvar prirode III.vrste), Kutjevo (Časlav Sikora, čuvar prirode III.vrste), Orahovica (Alen Jurenac, čuvar prirode I.vrste) i Park šuma Jankovac (Danijel Majstorović, čuvar prirode III.vrste). Glavna čuvarica prirode nema zadužen revir.

Za potrebe terenskog obilaska parka čuvarska služba ima tri terenska vozila (Mazda B2500 i dva vozila marke Suzuki Jimny).

Na temelju Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2014. godini je izrađen Plan motrenja, čuvanja i ophodnje za građevine i otvorene prostore posebno ugrožene od nastanka i širenja požara i mjere zabrane nekontroliranog i neovlaštenog pristupa i boravka na tim prostorima ili građevinama za razdoblje visokog i vrlo visokog indeksa opasnosti od nastanka požara kada je Služba čuvara prirode organizacijski ustrojena kao Motrilačko-dojavna služba. Početak aktiviranja motriteljsko dojavne službe je od 15. ožujka, iz razloga specifičnih vegetacijskih i klimatskih uvjeta područja. Čuvar prirode Alen Jurenac kao odgovorna osoba za protupožarnu zaštitu imao je kontrolu od strane MUP-a Virovitičko podravske i Požeško slavonske županije. Spomenuti čuvar prirode izradio je Plan motrenja, čuvanja i ophodnje otvorenog prostora i građevina za koje prijete povećana opasnost od nastajanja i širenja požara, uključujući planove i zabranu nekontroliranog i neovlaštenog pristupa i boravka na tim površinama ili građevinama u vrijeme velike opasnosti za nastajanje i širenje požara za Park prirode Papuk.

Služba izrađuje unaprijed tjedne planove za obavljanje nadzorničkih poslova i dežurstva vikendom u Park šumi Jankovac, plan je podložen korekcijama i promjenama ovisno o trenutnim nepredviđenim prioritetima, stoga je služba svakodnevno u kontaktu sa glavnom čuvaricom prirode i ravnateljicom putem mobilnih uređaja. Tjedna izvješća dostavljaju se nakon završetka tjedna.

Služba čuvara prirode često je uslijed dolaska većih grupa posjetitelja i nedostatka vodiča radila na poslovima vođenja i interpretacije. Čuvari prirode bili su angažirani na poslovima ispomoći tehničkoj službi prilikom izrade drvenog podesta na Grofovoj stazi na Jankovcu, postavljanju meteo stanice na Turjaku, postavljanju jasli na Domobranskoj livadi i dr. Služba čuvara prirode radila je na radovima ispomoći tehničkoj službi oko uređenja poučnih staza te uređenju vidikovaca.

U rujnu 2014. godine Park prirode Papuk bio je domaćin 14. Godišnjem seminaru čuvara prirode u Republici Hrvatskoj. Bio je to najveći skup čuvara prirode do sada sa gostima iz Mađarske i Bosne i Hercegovine

U vrijeme turističke sezone rad Službe čuvara prirode organiziran je uz redoviti tjedni rad i dežurstvima vikendom.

Služba čuvara prirode odradila je poslove na projektima Papučki jaglaci, Brdska biciklistička utrka, Međunarodnog dana planina, Srednjovjekovnog viteškog turnira na Jankovcu, Kampa rendžera i drugo, dvojako kao čuvari prirode i kao gorska služba spašavanja za one koji to jesu.

Služba čuvara prirode surađivala je na redovitim godišnjim monitorinzima koje provodi stručna služba Parka prirode Papuk.

Služba čuvara prirode radila je u nekoliko navrata sa djelatnicima MUP-a Virovitičko podravske županije po pitanjima krivolova, krađe drveta, općenito nadzor prostora. Služba čuvara prirode na terenu surađuje sa djelatnicima Hrvatskih šuma i lovcima.

Pregled nadzora u području PP Papuk tijekom 2014. godine.

	Broj
Broj nadzornika/čuvara u 2013.	6
Zapisnik (o nadziranom događaju)	/
Rješenje	/
Optužni prijedlog	/
Novčane kazne na mjestu počinjenja	/
Službena bilješka	31
Kaznena prijava	/
Nadzori (svi terenski obilasci)	Svakodnevno prema tjednom planu
Nadzori u ekološkoj mreži	/
Ostalo (izvješća, mišljenja, prijave, odgovori i sl.)	9
Napomena (ostale važne aktivnosti, npr. edukacija, monitoring, seminari, radionice, i sl.)	Svi čuvari prirode radili su na stručnom vođenju Parkom prirode u turističkoj sezoni. Čuvar prirode Časlav Sikora završio je edukacijski modul "Upravljanje volonterima" Čuvari prirode Alen Jurenac i Miroslav Mesić završili su edukaciju za stručno rukovanje motornom pilom i motornom kosilicom.

Služba čuvara prirode u 2014. godini organizirala je IV. Kamp rendžera. Na kampu, koji se održao u listopadu u Parku prirode Papuk, sudjelovalo je 20

učenika iz dvije osnovne škole s područja Virovitičko-podravske županije (Čačinci i Orahovica).

Kamp rendžera zamišljen je kao spoj rekreacije, obrazovanja, druženja i zabave mladih u smislu doživljavanja boravka u prirodi. Djeci je u kampu prezentirana važnost odnosa čovjeka prema potrebi za očuvanjem prirode za buduće naraštaje.

U sklopu IV. Kampa papučkih rendžera, između ostalog, održano je predavanje o boravku u prirodi, predavanje o znamenitostima Jankovca i PP Papuk, rendžerska ophodnja, obilazak Grofove staze na Jankovcu.

Za kraj Kampa, čuvari prirode su sudionicima pripremili pokaznu vježbu HGSS-a. Na vježbi je sudjelovalo nekoliko članova HGSS Stanice Orahovica. Tirolskom prečnicom, koja je razvučena u dužini 50-ak metara, spušteno je 15ak učenika i njihovih učitelja.

4.2. Promicanje i korištenje

4.2.1. Sustav posjećivanja

U PP Papuk za turističku sezonu 2014. razrađeno je nekoliko poludnevnih i cjelodnevnih aranžmana. Većina posjetitelja PP Papuk želi posjetiti Park-šumu Jankovac, te od vremena proglašenja Geoparka i Rupnicu. U tom smislu organizirani izleti definirani za 2014. godinu uključivali su prvenstveno ove lokalitete, ali se nude i brojne druge destinacije.

Program poludnevnih posjeta

Velika – Posjetiteljski centar Velika, poučna staza Lapjak

Jankovac- Grofova staza

Kutjevo – poučna staza Kutjevo, geološki lokaliteti u Kutjevačkoj rijeci, dvorac, spomenik parkovne arhitekture, crkva sv. Marije

Voćin – poučna staza Stari hrastovi, Rupnica

Orahovica – poučna staza Ružica grad, muzejska zbirka, geološki lokaliteti

Program cjelodnevnih posjeta

Stari hrastovi-Rupnica-Jankovac

Ružica grad-Jankovac

Posjetiteljski centar Velika-Jankovac

Ružica grad-Kutjevo

Prema usvojenom Cjeniku usluga u PP Papuk, ovdje je izdvojen dio koji se odnosi na posjetitelje:

Cijena ulaznice – za organizirane grupe

- za odrasle: **25,00 kn**
- za djecu (do 18 god.) i studente: **20,00 kn**
- za umirovljenike: **20,00 kn**
- za planinare (s planinarskom iskaznicom): **20,00 kn**

Cijena usluga stručnog vođenja (1 vodič za 30 posjetitelja)

- poludnevno vođenje (do 4h): 250,00 kn
- cjelodnevno vođenje (do 6h): 350,00 kn

Cijena radnog listića iznosi 5 kn po djetetu.

Cijena usluga multimedijalne prezentacije u posjetiteljskom centru u Velikoj iznosi 250,00 kn.

Naplatom ulaznica organiziranim skupinama posjetitelja dobiveni su pokazatelji o broju turističkih posjeta u PP Papuk u razdoblju od 2004. do 2014. godine.

Tablica 1. Broj posjetitelja Parka prirode Papuk za razdoblje 2004.-2014. Godine

Razdoblje	Broj ulaznica
2004.	1050
2005.	1600
2006.	4224
2007.	5760
2008.	7166
2009.	6615
2010.	6244
2011.	5627
2012.	6508
2013.	5216
2014.	4166 + 1575 (viteški turnir)

U 2014. godini broj prodanih ulaznica smanjen je za 20,13% u odnosu na 2013. godinu. Na smanjenje broja posjetitelja bitno su utjecale vremenske prilike (kišoviti travanj, svibanj, lipanj i rujan).

Unatoč smanjenju broja registriranih posjetitelja u PP Papuk pretpostavlja se da je u sklopu individualnih, ali i nenajavljenih organiziranih posjeta godišnje pohodi sve više posjetitelja koji ne prolaze sustav naplate ulaznica, ove godine je pretpostavka oko 140.000 posjetitelja.

Obzirom na veliki nesrazmjer između broja registriranih i neregistriranih posjetitelja trebalo bi ozbiljno pristupiti problemu naplate ulaza u Park. Svakako bi trebalo uvesti naplatu individualne ulaznice i razmisliti o postavljanju rampe na glavnim ulazima u Park ili pak nekom drugom sustavu naplate ulaznica (pr. automati za ulaznice).

Od ukupnog broja prodanih ulaznica u ovoj turističkoj sezoni 2497 (59,93%) posjetitelja došlo je organizirano putem turističkih agencija, dok je 1669 (40,07%) posjetitelja došlo u individualnom aranžmanu.

Najveći dio posjetitelja u PP Papuk čine domaći posjetitelj 97,43%, dok se 2,57% prodanih ulaznica odnosi na strane posjetitelje. U strukturi posjetitelja najveći dio odnosi se na osnovnoškolsku djecu.

Tablica 2. Broj posjeta prema strukturi posjetitelja

Skupine posjetitelja	Broj ulaznica
osnovnoškolci	2953
srednjoškolci	348
studenti	42
odrasli	266
planinari	167
umirovljenici	390
stranci	107

srednjovjekovni viteški turnir	1575
--------------------------------	------

Najposjećenija destinacija u turističkoj sezoni 2014. godine i dalje je Park šuma Jankovac, dok se manji broj posjetitelja odlučio posjetiti Rupnicu i Orahovicu-poučnu stazu Ružica grad. Premda je Jankovac najpoznatija destinacija u Parku budućim posjetiteljima treba intenzivnije promovirati posjet i ostalim dijelovima Parka (poučna staza Lapjak, jednodnevni izlet Srednjovjekovni gradovi Papuka, botanička staza ...), kako bi se rasteretila Park šuma Jankovac.

Stručno vođenje u ovoj turističkoj sezoni organizirano je unutar ustanove bez angažiranja vanjskih suradnika. Glavna čuvarica prirode zadužena je za koordinaciju i vođenje najavljenih skupina posjetitelja, djelatnici stručne i nadzorne službe pomažu vođenjem grupa posjetitelja po potrebi .

4.2.2. Promicanje parka

Promocija Parka u 2014. godini obuhvatila je sljedeće aktivnosti:

- Sudjelovanje na najdužem stolu u Velikoj – geološki kolačići
- Radioamateri u Velikoj, javljanje u sklopu Tjedna geoparkova iz Velike
- Sudjelovanje na dva sastanka KO EGN-a i konferenciji geoparkova
- Predstavljanje PP Papuk u lokalnim osnovnim školama i srednjim školama – Velika, Požega, Voćin, Kutjevo.
- Predstavljanje PP Papuk na lokalnim radio postajama, televiziji i tiskovinama

U 2014. godini različitim manifestacijama obilježeni su važni događaji vezani za zaštitu prirode:

- 32. Papučki jaglaci
- Park prirode Papuk pridružio se akciji Sat za planet Zemlju- za učenike osnovne škole I.G. Kovačić iz Velike održana je radionica na temu štetnosti klimatskih promjena na staništa.
- U Parku prirode Papuk održan je trning i vježba potražnih pasa Komisije za pšotrage i lavine HGSS-a
- Povodom obilježavanja Dana planeta Zemlje djelatnici Parka i učenici priključili su se akciji „[Zelena čistka – Jedan dan za okoliš](#)“
- U travnju je različitim radionicama i predavanjima obilježen 15. rođendan PP Papuk- posjet australskog rendžera Chrisa Pavicha koji je održao dva

- zanimljiva predavanja u Požegi
- Park prirode Papuk obilježio je Dan planeta Zemlje akcijom čišćenja vezanom za CITO (Cache In Trash Out) događanje
 - Raznim aktivnostima obilježen je Europski tjedan geoparkova
 - u sklopu GEL projekta održana je radionica o bioraznolikosti
 - Proveden je prvi Foto natječaj "Papuk- ljepota zaustavljena u vremenu"
 - Održana MTB utrka Velika
 - Povodom obilježavanja svjetskoga dana rendžera – održan je 4. Kamp rendžera
 - U Park šumi Jankovac održan je 2. Srednjovjekovni viteški turnir
 - U sklopu 14. Godišnjeg seminara čuvara prirode fotograf Šime Strikoman snimio je milenijsku fotografiju "Rendžeri Republike Hrvatske"
 - Održan je prvi okrugli stol "Povijest Papuka"
 - U sklopu promocije projekta Dvije rijeke jedna gora održan je Dan otvorenih vrata PP Papuk i dva studijska putovanja, jedno za učitelje i drugo za djelatnike u turizmu iz Hrvatske i Mađarske
 - U studenom je održana prva utrka Papučki cener
 - Međunarodni dan planina obilježen je 9. izletom na nepoznati Papuk

Promocija kroz medije uključivala je objavljivanje brojnih članaka u dnevnom tisku (Požeška kronika, Jutarnji list, Večernji list) i televizijskim priložima (Županijska panorama, Hrvatska uživo i Dnevnik HTV-a).

U 2014. godini izrađeni su sljedeći promotivni materijali:

- Stolni kalendar
- Blok PP Papuk sa kemijskom olovkom

U suvenirnici edukacijskog centra u Velikoj posjetitelji PP Papuk mogu kupiti suvenire, tiskana izdanja te dobiti promotivne materijale.

Suveniri PP Papuk dostupni su i u Agroturizam uredu Kutjeva d.d. u Kutjevu. Promotivni materijali PP Papuk distribuiraju se na Jankovcu, restoranu Mališćak u Velikoj, restoranu Čiča Mata u Velikoj, vinskoj kući Majetić te u uredu turističke zajednice općine Velika i Čačinci te u turističkom uredu gradova Požege i Orahovice.

U 2014. godini uspostavljena je nova web stranica Parka prirode Papuk.

4.2.3. Turistička infrastruktura u PP Papuk –kapitalne investicije

Kuća „Panonskog mora“

Na natječaju Programa poticanja inovacija u turizmu „Inovativni turizam“ od Ministarstva turizma dobili smo sredstva za projekt „Inovativne tehnologije prezentacije Parka prirode Papuk, Multimedijalna dvorana Centra za posjetitelje Velika“. U 2014. godini izrađen je glavni projekt uređenja interijera sa multimedijom te u 2015. godini preostaje izrada izvedbenog projekta i završnog troškovnika za opremanje.

Ekološki edukacijsko-adrenalinski kamp Duboka

Na natječaju Programa poticanja inovacija u turizmu „Inovativni turizam“ od Ministarstva turizma, dobili smo sredstva za financiranje projekta Ekološki edukacijsko-adrenalinski kamp Duboka. Sredstva se odnose na izradu geodetske izmjere područja kampa te kompletne projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt, glavni i izvedbeni projekt), što je u 2014. godini realizirano.

U sklopu projekta „Jačanje institucionalne i financijske održivosti nacionalnog sustava zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj“ kojeg će provoditi UNDP, a osigurana sredstva su Globalnog fonda za okoliš, JU PP Papuk je predviđena za financiranje nekoliko segmenata:

- Povećanje energetske učinkovitosti Centra za posjetitelje Velika

U 2014. godini u segmentu povećanja energetske učinkovitosti u PP Papuk osigurana su sredstva za Centar za posjetitelje Velika. Prvi korak je ugovaranje i realizacija detaljnog energetskog pregleda zgrade i dobivanja certifikata, što je i učinjeno, te smo dobili smjernice o potrebama izrade projektne dokumentacije za povećanje učinkovitosti energetske ovojnice, sustava grijanja i dr.

- Izgradnja kampa Duboka

Nakon završetka izrade projektne dokumentacije za Kamp Duboka, ista je u 2014. godini predana za ishođenje građevinske dozvole te je izrađena jednostavna cost-benefit analiza kao smjernica za buduće aktivnosti u realizaciji uspostavljanja kampa. U jednom segmentu je analizirana i mogućnost uspostavljanja adrenalinskog parka (dobili ponudu), no u ovom trenutku to će predstavljati drugu fazu realizacije projekta.

Projekt „Medeni Papuk“

Na natječaju Programa unaprjeđenja turističkog sektora „Korak više“ dobivena su sredstva od Ministarstva turizma. Park prirode Papuk je kandidirao projekt Medeni Papuk i dobio financijsku potporu te se u potpunosti realizirao u suradnji

sa Udrugom pčelara iz Voćina. Projekt obuhvaća uspostavljanje tzv. Medene staze sa edukativnim tablama u pčelinjacima, uređenje kušaonice meda – novi program za školsku djecu u PP Papuk.

Eko-točka Jankovac

U sklopu „Projekta integracije u EU Natura 2000-NIP“ financiranom od Svjetske banke, JU Park prirode Papuk sudjeluje sa projektom Eko-točka Jankovac. Eko-točka Jankovac sastoji se od izgradnje nove infrastrukture na Jankovacu – građevinu koja će imati sanitarni čvor za posjetitelje, suvenirnicu i izložbeni postav. U 2014. godini u potpunosti su realizirani radovi na izgradnji, dok u 2015. godini predstoji postupak opremanja.

Geo-info centar Voćin

Nakon izmjene idejnog projekta u smislu poboljšanja energetske učinkovitosti Geo-info centra Voćin, ishoda je izmjena i dopuna lokacijske dozvole. Nakon korekcije glavnog projekta u skladu s navedenim izmjenama dobivena je i izmijenjena potvrda glavnog projekta.

Kako bi se projekt kompletirao za mogućnost apliciranja na Strukturne fondove EU, bilo je neophodno napraviti Studiju izvedivosti i CBA. Sredstva su osigurana od Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, a izvođač studije je bila VIDRA Razvojna agencija Virovitičko-podravske županije.

Također je Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost donio Odluku o financiranju izrade projekta Interijera Geo-info centra Voćin (multimedijalni projekt, grafični dizajn, kiparske i slikarske suradnje) te će se u konačnici dobiti kvalitetni izvedbeni projekti i troškovnici opreme (kraj veljače 2015). Projekt će se aplicirati na sljedećem otvorenom natječaju MRRFEU.

IPA prekogranična suradnja Hrvatska –Mađarska

Dvije rijeke jedna gora / Two rivers and one hill

partneri: Zeleni Osijek, NGO i Nacionalni park Dunav Drava

sadržaj: staze za invalidne osobe, označavanje planinarskih i konjičkih staza, izrada odmorišta za konjanike, planinarsko sklonište, vidikovci, dječje igralište, oprema

Projekt je započeo 1.travnja 2013. godine, zaposlena je jedna osoba na projektu na puno radno vrijeme te je proveden postupak nabave usluge provedbe javne nabave po PRAG-u. Sve aktivnosti predviđene projektom su realizirane i projekt je završio 1.11.2014. godine.

IPA – višegodišnji operativni program “Razvoj ljudskih potencijala”

MULTI-ANNUAL OPERATIONAL PROGRAMME “HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT”, INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE (IPA)

naziv projekta: GEL – Gimnazijski ekološki laboratorij

partneri: Gimnazija Požega, Zavod za javno zdravstvo

sadržaj: Gimnazijski ekološki laboratorij zamišljen je kao nova izvannastavna aktivnost s darovitim učenicima u više znanstvenih (predmetnih) područja:

ekologiji, biologiji, kemiji, fizici, geografiji, povijesti, sociologiji, psihologiji, etici i politici i gospodarstvu. Laboratorij će provesti sustavno snimanje stanja okoliša u Požeškoj kotlini i na osnovi dobivenih podataka planski će usmjeriti ekološke aktivnosti požeške Gimnazije u zajednici, ali i vlastitom odgojno-obrazovnom procesu. O svim aktivnostima i rezultatima, gimnazijski ekološki laboratorij će obavještavati javnost raznovrsnim sredstvima priopćavanja, a proizvest će i obrazovne sadržaje o promatranim sastavnicama ekosustava Požeške kotline. Projekt je počeo 19. kolovoza 2013. godine, traje do veljače 2015. godine, a tijekom 2014. godine napravljena je većina predviđenih aktivnosti projektom.

Program Zelena linija – nabavka vozila putem operativnog leasinga s ostatkom vrijednosti

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost pokrenuli su program „Zelena linija“ koji je namijenjen isključivo javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima prirode, odnosno nacionalnim parkovima i parkovima prirode, a koji će omogućiti značajno smanjenje onečišćenja tih osjetljivih područja koje dolazi iz voznog parka samih javnih ustanova.

Temeljem programa „Zelena linija“ Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost će dodijeliti sredstva pomoći nacionalnim parkovima i parkovima prirode u iznosu do 80% opravdanih troškova ulaganja za nabavku električnih, električnih hibridnih (plug in) vozila i hibridnih vozila s emisijom manjom od 90 gCO₂/km, nabavku plovila i bicikala na električni pogon, uz uvjet da se za svako nabavljeno hibridno ili električno hibridno vozilo proda postojeće vozilo u roku od 6 mjeseci. JU Park prirode Papuk planira nabaviti 3 vozila putem operativnog leasinga i to jedno električno vozilo, te dva hibridna električna (plug in) vozila, te prodati dva postojeća vozila marke Suzuki Jimny.

Planiranom prodajom dva vozila Suzuki Jimny-a, vozila koja prelaze najviše kilometara godišnje i njihovom zamjenom za vozila koja imaju značajno manju potrošnju energije uvelike će se racionalizirati troškovi energije, a korištenjem novih vozila i stavka troška održavanja vozila će biti značajno manja.

JU Park prirode Papuk provela je postupak javne nabave te nakon što dobije odluku Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost o dodijeli sredstava za nabavku predmetnih vozila pristupit će prodaji postojećih vozila u skladu sa svim zakonskim procedurama.

Ravnateljica:

mr.sc. Kristina Kožić